

Nr 2.

Ankom till Riksdagens kansli den 15 februari 1910 kl. 7 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående förbud mot annonsering i tidning eller skrift rörande försäljning af brännvin.

Närvarande: herrar Staaff, Nyström, Fahlbeck, Säve, Uppström, Sjöholm, Berger, Bellinder, von Mentzer, Ekman, Björck, af Callerholm, Nilsson, Beckman, Magnusson, von Schéele, Berg, Broomé, Gustafsson och Zimdahl.

Uti en i Andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 81, har herr *Berggren* hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huruvida förbud mot annons eller tillkännagifvande i tidning eller skrift om försäljning af brännvin bör införas i tryckfrihetsförordningen, samt för Riksdagen till grundlagsenlig behandling framlägga det förslag i ämnet, som Kungl. Maj:t kan finna lämpligt.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande:

»Känt är, hurusom innehafvare af rättighet till försäljning af brännvin genom annonser i tidningar och tidskrifter söka öka sin omsättning af spirituosa. Innehållet i dessa annonser är ofta sådant, att allmänheten därigenom lockas till köp af dylika drycker. Bland dem, som låta sig fångas af de lockande annonserna, befinner sig ett stort antal unga män, hvilka på så sätt inledas på superiets farliga väg. Otvifvelaktigt är, att, om sådan annonsering vore i lag förbjuden, skulle det bidra till superiets förminskning.

Att denna uppfattning är riktig, bekräftas af såväl brännvinsförsäljare som nykterhetsvänner. De förra skulle naturligtvis ej underkasta sig att år efter år utge dryga annonskostnader, om de ej af erfarenhet visste, att desamma väl betala sig genom ökad spritkonsumtion. Och

hvad de senare angår ha de genom ofta gjorda framställningar till tidningsutgifvare att hålla sina tidningars spalter stängda för s. k. brännvinsannonser, tydligen ådagalagt, hvilka åsikter de hysa därom. Rättvisligen bör ock erkännas, att åtskilliga tidningsutgifvare, inseende det fördärfbringande i dylika annonser, själfmant afstått från intagande af sådana.

Förbud mot lockelse till handlingar, som kunna medföra människors sedliga och ekonomiska ruin, äro ingalunda främmande för vår lagstiftning. Så är stadgadt i kungl. förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 § 5 mom. 2, att innehafvare af rättighet till försäljning af brännvin ej må vid personligt besök eller genom ombud hos annan än innehafvare af dylik försäljningsrättighet till salu utbjuda brännvin eller upptaga beställningar därå till mindre belopp än 250 liter, samt i § 3 mom. 12 tryckfrihetsförordningen, att inbjudningar till deltagande uti inländskt lotteriföretag, som ej är tillåtet, äfvensom i utländskt lotteri, äro belagda med böter.

Gifvetvis har ett förbud mot annonsering om försäljning af brännvin sin gifna plats i tryckfrihetsförordningen. Då denna förordning nu är föremål för revision, synes därför lämpligt, att, om saken annars förtjänar beaktande, därvid äfven tages under ompröfning, huruvida ett förbud af ifrågavarande beskaffenhet bör intagas i tryckfrihetsförordningen.»

*Utskottets
yttrande.*

Motionären har till stöd för det framställda förslaget velat göra gällande, att stadganden af likartad natur med det af honom afsedda förbudet redan förekomme i vår lagstiftning. Han har i sådant hänseende åberopat dels den i 5 § 2 mom. af gällande förordning angående försäljning af brännvin förekommande bestämmelse, enligt hvilken innehafvare af rättighet till försäljning af brännvin ej må å annan ort än den, där han utöfvar sin försäljningsrättighet, vid personligt besök eller genom ombud hos annan än innehafvare af dylik försäljningsrättighet till salu utbjuda brännvin eller upptaga beställningar därå i mindre belopp än 250 liter, dels ock stadgandet i § 3, 12:o, af tryckfrihetsförordningen, enligt hvilket inbjudningar till deltagande uti inländskt lotteriföretag, som ej är tillåtet, äfvensom i utländskt lotteri äro belagda med böter.

Hvad först angår det senare stadgandet, må anmärkas, att det samma, vid jämförelse med den af motionären föreslagna bestämmelsen, företer en väsentlig olikhet, därutinnan att det innefattar förbud mot inbjudningar till deltagande i företag, som äro i lag förbjudna. Tillkommet i anledning af en vid 1881 års Riksdag väckt motion, afsåg

samma stadgande att undanröja en ofullständighet i då gällande lagstiftning om förbud mot lotterier. Detta framgår af konstitutionsutskottets öfver berörda motion afgifna utlåtande, däri det, beträffande den föreslagna åtgärden att i tryckfrihetsförordningen införa förbud af ifrågavarande innebörd, anföres, bland annat:

»En sådan åtgärd har dessutom synts utskottet så mycket mera af behovet påkallad, som därigenom en betänkelig ofullständighet i gällande lagstiftning skulle undanröjas. Enligt tryckfrihetslagen kan nämligen hvad som i tryck lägges under allmänhetens ögon icke åtalas annorlunda, än samma lag bjuder. En följd häraf är, att utbudande af lotter, hvilket i 1844 års kungl. förordning är belagdt med straff, däremot för närvarande icke kan åtalas, om utbudandet sker i tryck, emedan tryckfrihetsförordningen för denna handling icke stadgar någon ansvarspåföljd; men att samma handling, hvilken, begången under annan form än i tryck, är straffbar, skulle under skydd af tryckfrihetslagen vara fri från straff, kan ej vara förenligt med rättvisans kraf.

Att ifrågavarande stadgande betingats af och står i omedelbart samband med en förbudslagstiftning, torde sålunda vara påtagligt. Därmed synes vara gifvet, att den åberopade analogin med berörda stadgande icke är af den natur, att den kan tjäna såsom stöd för motionärens förslag.

Det af motionären likaledes åberopade förbudet i fråga om utbudande af och upptagande af beställningar å brännvin innefattar ju, i likhet med det af motionären ifrågasatta, en inskränkning, som rör rätten till brännvinsförsäljning, och erbjuder såtillvida en påtaglig likhet med den i motionen afsedda. Olikheten framträder dels däri, att den af motionären tilltänkta inskränkningen är af långt mera ingripande art, dels ock däri, att densamma måste fastställas genom grundlag. Med erkännande af det behjärtansvärda i motionens syfte att vilja befrämja nykterheten, kan utskottet dock icke förorda ett så kraftigt ingrepp i utöfningen af en lagligen tillåten näring som det i motionen afsedda.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke må föranleda någon
Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 februari 1910.

På utskottets vägnar:

KARL STAAFF.

Reservationer:

af herrar *Ekman* och *von Schéele*, som ansett, att utskottets utlåtande bort hafva följande lydelse:

»Utskottet, som finner motionens syfte mycket behjärtansvärdt och möjligen kunna utan intrång på tryckfrihetens berättigade kraf i viss mån tillgodoses, anser sig dock, då, enligt hvad utskottet har sig bekant, frågan om en fullständig revision af gällande tryckfrihetslagstiftning för närvarande är under handläggning inom justitiedepartementet genom för ändamålet af Kungl. Maj:t särskildt tillkallade sakkunniga, och det torde få antagas, att förslag till en dylik revision kommer att föreläggas nästkommande års Riksdag, föranlåtet hemställa,

att förevarande motion icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.»

af herrar *Beckman*, *Nilsson*, *Berg* och *Broomé*, hvilka anført:

Med fullt behjärtande af motionens syfte att motarbeta försäljningen af rusdrycker, har det dock, icke minst med hänsyn till de grundsatser, som för tryckfrihetsförordningen bära vara bestämmande, synts oss olämpligt att i grundlag stadga förbud mot införande i tidningar eller tidskrifter af ifrågavarande tillkännagifvanden rörande en handtering, hvilken, beklagligtvis, icke ännu är i lag förbjuden.

Ändring.

I konstitutionsutskottets utlåtande nr 2 skall bland de såsom närvarande antecknade herr *von Mentzers* namn utgå och herr *Östbergs* i stället införas.
